

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/165/2023
Identifikačné číslo spisu: 6119310716
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2025
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6119310716.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne F. S. P., narodenej B., zastúpenej splnomocneným JUDr. Michalom Krutekom s. r. o., Trnava, Hlavná 11, IČO: 47254581, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Račianska 1523/71, IČO: 00166073, o zaplatenie 36.806,76 eura, vedenom na Mestskom súde Košice (predtým Okresnom súde Košice I) pod sp. zn. 19C/27/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. júna 2023 sp. zn. 5Co/149/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Košice I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“, resp. - ako bude uvedené ďalej tiež len „exekučný súd“) rozsudkom z 24. februára 2022 č. k. 19C/27/2019-181 zamietol žalobu a žalovanej priznal náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %. Žalobkyňa sa v spore domáhala náhrady škody 36.806,76 eura vo forme ušlého zisku z podnikania a z prenájmu a predaja v dôsledku nezrealizovanej kúpy bytu, ktorá mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. K tomu malo dôjsť tak, že na základe poverenia na vykonanie exekúcie č. B. sp. zn. 16Er/9299/2015 z 12. januára 2016 (ďalej len „poverenie“), vydaného súdom prvej inštancie ako exekučným súdom, poverená súdna exekútorka vydala dňa 20. januára 2016 upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. Ex 1219/2015 (ďalej tiež len „upovedomenie“), ktorým upovedomila žalobkyňu ako povinnú, že na základe poverenia je vedená exekúcia v prospech oprávneného F. I. H., bytom M. XX/A, H. (ďalej len „oprávnený“), v jej neprospech na vymoženie pohľadávky vo výške 102.071,30 eura s príslušenstvom (§ 135 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, ďalej len „Exekučný poriadok“); vyzvala žalobkyňu ako povinnú na uspokojenie pohľadávky oprávneného, alebo vznesenie námietok proti exekúcii (§ 50 Exekučného poriadku) a zakázala žalobkyni, aby odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie nakladala so svojím majetkom, ktorý podľa ustanovení Exekučného poriadku podlieha exekúcii. Včas podaným námietkam žalobkyne proti exekúcii exekučný súd uznesením z 2. júna 2016 č. k.

16Er/9299/2015-156 vyhovel, exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa nebola osobu povinnou a toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 21. augusta 2017, (potom čo Krajský súd v Košiciach - ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“ - z 30. júna 2017 sp. zn. 13CoE/657/2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie na odvolanie oprávneného potvrdil).

2. Súd prvej inštancie rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ustanoveniami § 3, § 4 ods. 1 a § 9, § 15 a § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej tiež len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a § 2 ods. 1, § 5, § 29 a § 36, § 37 ods. 1, § 38 a § 39, § 41 ods. 1, § 44, § 46 a § 47, § 48 ods. 1, § 50, § 61b ods. 1, § 65 a § 95 ods. 1 Exekučného poriadku. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že za nepochybné považoval, že žiadosťou z 18. decembra 2018 žalobkyňa požiadala žalovanú o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, pričom žalovaná jej oznámením z 29. mája 2019 oznámila, že jej žiadosť bola predbežne prerokovaná (§ 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.), vyhovené jej ale nebolo. Nepochybné tiež bolo, že exekučný súd sa pri vydávaní poverenia dôsledne nezaoberal návrhom na vykonanie exekúcie a v ňom bližšie uvedenými exekučnými titulmi, nedôsledne skúmal hmotnoprávnu legitimitáciu žalobkyne a dospel tak k nesprávnemu záveru, keď vydal poverenie proti žalobkyni ako povinnej osobe. Nesprávna prieskumná činnosť exekučného súdu pri vydávaní poverenia bola napokon potvrdená aj jeho uznesením z 2. júna 2016 sp. zn. Er/9299/2015 v spojení s uznesením odvolacieho súdu z 30. júna 2017 sp. zn. 13CoE/657/2016. V konaní tak bolo uzavreté, že nesprávny postup exekučného súdu je aj s poukazom na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ÚS SR“) zo 7. februára 2018 sp. zn. III. ÚS 45/2008, jednoznačne nesprávnym úradným postupom podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a žalobkyňa prvý predpoklad zodpovednosti štátu preukázala.

3. V rámci skúmania ďalších predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom (existencie škody a príčinnej súvislosti) sa ale s argumentáciou zo žaloby nestotožnil. Žalobkyňa existenciu škody preukazovala znaleckým posudkom z 10. decembra 2018 č. 11/2018 (ďalej len „znalecký posudok“) a v konaní tvrdila, že z dôvodu nezákonnej blokácie jej účtov v dôsledku nezákonného exekučného konania bola donútená predĺžiť si obdobie prerušenia výkonu jej podnikateľskej činnosti. Uvedené malo dopad na výšku dosiahnutých ziskov za roky 2016 a 2017, nárokovala si preto škodu vo forme ušlého zisku z podnikania za 518 dní výkonu exekúcie v sume 23.441,67 eura. Súd prvej inštancie však po posúdení skutkového stavu veci konštatoval, že vo vzťahu k požadovanej škode vo forme ušlého zisku neexistuje príčinná súvislosť. V konaní posudzoval otázku, či existuje kauzálna súvislosť medzi konaním žalovanej a existenciou právnej vady, pre ktorú žalobkyňa nemohla realizovať výkon podnikateľskej činnosti a v konaní na základe vykonaných dôkazov ustálil, že takáto kauzálna súvislosť neexistuje, keďže podnikateľskú činnosť nevykonávala na základe vlastnej žiadosti z 31. augusta 2015 (prerušenie živnosti od 1. septembra 2015 do 1. marca 2016) a následne tiež žiadosti o predĺženie obdobia prerušenia živnosti najprv do 31. júla 2016 a následne do 1. októbra 2016. K predloženému znaleckému posudku uviedol, že ten slúži iba ako dôkazný prostriedok na preukázanie predpokladov vzniku nároku na náhradu škody, ale nemôže založiť nárok žalobkyne na ušlý zisk. Vo vzťahu k nárokovanej škode vo forme ušlého zisku z nezrealizovaného potencionálneho prenájmu bytu od 1. februára 2017 do 31. augusta 2017 vo výške 3.970,02 eura a z nezrealizovaného potencionálneho predaja bytu k 31. augustu 2017 vo výške 9.395,07 eura, ktorú žalobkyňa rovnako preukazovala znaleckým posudkom, súd prvej inštancie konštatoval, že príčinná súvislosť medzi konaním žalovanej a nárokovanou škodou rovnako neexistuje. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa 24. júna 2015 podpísala zmluvu o poskytnutí úveru s bankou (ČSOB a. s.) vo výške 60.000 eur na kúpu nešpecifikovanej nehnuteľnosti, pričom žalobkyňa bola povinná výber nehnuteľnosti uskutočniť v lehote do 6 mesiacov od podpisu zmluvy, najneskôr však do 5 pracovných dní pred posledným termínom čerpania úveru, t. j. do 5. decembra 2015 (ďalej len „úverová zmluva“). 20. novembra 2015 žalobkyňa uzatvorila k úverovej zmluve dodatok, ktorým sa vyšpecifikoval predmet zmluvy ako nehnuteľnosť evidovaná na LV č. B.. Zmluvnými stranami bol dohodnutý posledný možný termín čerpania úveru na deň 15. júna 2016. Nesporným bolo aj uzatvorenie zmluvy o budúcej zmluve z 9. novembra 2015 medzi žalobkyňou a budúcimi predávajúcimi (ďalej len „zmluva o budúcej zmluve“), v zmysle ktorej sa zmluvné strany zaviazali uzavrieť zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti evidovanej na

LV č. XXXXX v lehote do 31. januára 2016 a zaplatiť kúpnu cenu 75.000 eur (ďalej len „kúpna zmluva“). Žalobkyňa tvrdila, že z dôvodu blokácie bankových účtov došlo k zmareniu naplnenia zmluvy o budúcej zmluve, ktorej predmetom mala byť kúpa bytu, čo malo priamo za následok zmenšenie jej majetku (žalobkyne) o zisky z prenájmu a následného predaja bytu. K tomu súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa tento čiastkový nárok založila výlučne na tvrdení o existencii hypotetického ušlého zisku, pričom v priebehu konania netvrdila žiadne konkrétne okolnosti zdôvodňujúce uplatnený nárok a dokazujúce existenciu ušlého zisku (ako dôsledku nesprávneho úradného postupu orgánu štátu). Takýto ušlý zisk nemal reálny základ a ostal len v rovine fikcie, keďže žalobkyňa v konaní nepreukázala, že pri predpokladanom chode vecí by bola získala určitý ňou predpokladaný prospech a nepreukázala ani pravdepodobnosť dosiahnutia zisku, ktoré by bolo vysoko pravdepodobné až blížiac sa k istote. Aj v prípade ušlého zisku by muselo ísť o ujmu už vzniknutú a nie o ujmu, ktorá by hypoteticky mohla vzniknúť v budúcnosti (uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - sp. zn. 4MCdo/23/2008, 3Cdo/513/2014, 4Cdo/319/2008, 1Cdo/76/2008, 5Cdo/195/2015, ako aj uznesenie ÚS SR z 31. januára 2018 sp. zn. I. ÚS 47/2018), takže tu šlo o prípad neunesenia žalobkyňou dôkazného bremena v otázke kumulatívneho splnenia predpokladov zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z..

4. Odvolací súd rozsudkom z 8. júna 2023 sp. zn. 5Co/149/2022 na odvolanie žalobkyne podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal voči žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Po preskúmaní obsahu odvolania konštatoval, že žiaden zo žalobkyňou uplatnených odvolacích dôvodov nie je daný. V plnom rozsahu prevzal súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, majúc za to, že tento vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie, výsledky dokazovania tiež správne vyhodnotil a dospel aj k správny skutkovým záverom. Stotožniť sa bolo namieste aj s právnymi závermi súdu prvej inštancie i s odôvodnením jeho rozsudku. I podľa jeho názoru bol nesprávny úradný postup spočívajúci v nesprávnej prieskumnej činnosti exekučného súdu v konaní bezpochyby preukázaný, aby však bola žalobkyňa v konaní úspešná, bola povinná preukázať okrem nesprávneho úradného postupu aj škodu (ušlý zisk) a príčinnú súvislosť medzi škodou a ušlým ziskom. V časti ušlého zisku z podnikania za správny považoval záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, keďže sama žalobkyňa požiadala živnostenský úrad o prerušenie podnikateľskej činnosti ešte pred nesprávnym úradným postupom exekučného súdu a následne po nesprávnom úradnom postupe požiadala o predĺženie lehoty prerušenia podnikateľskej činnosti. Žalobkyňa tak nemala zisk z podnikania nie kvôli nesprávnemu úradnému postupu exekučného súdu, ale v dôsledku jej vlastnej žiadosti a rozhodnutia prerušiť podnikateľskú činnosť, pričom tvrdenia žalobkyne, že by (v dôsledku exekúcie) nemohla platiť odvody a musela by fungovať len na základe hotovostných platieb, považoval za hypotetické. Aj tvrdenia žalobkyne o ušlom zisku z prenájmu boli podľa odvolacieho súdu založené iba na predpokladoch (ak by žalobkyňa kúpila byt, bola by ho prenajímala, resp. so ziskom predala) a nezakladali sa na bezprostrednej príčinnej súvislosti vyplývajúcej z nesprávneho úradného postupu. S otázkou hypotetického ušlého zisku sa súd prvej inštancie náležite vysporiadal v bodoch 58. až 60. odôvodnenia svojho rozsudku, na ktoré taktiež postačovalo poukázať. K žalobkyňou predloženému znaleckému posudku odvolací súd uviedol, že nespochybňuje (rovnako ako súd prvej inštancie) správnosť výpočtov, (či ušlého zisku z podnikania alebo z budúceho prenájmu nehnuteľnosti vyčísleného znalcom), keďže tu ide o odbornú otázku, na ktorú je oprávnený odpovedať znalec z daného odboru, toto však so zreteľom k už uvedenému vyššie výsledok konania ovplyvniť nemohlo. Závery súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu vychádzajú z početnej rozhodovacej praxe NS SR, na ktoré súd prvej inštancie poukázal a vychádzal z nich, odvolací súd preto nepovažoval za potrebné ich opakovať.

5. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej tiež „dovolatel'ka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) aj b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudky oboch nižších súdov zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP uviedla (poukazujúc pritom na

rozhodnutia najvyššieho súdu z vecí ním vedených pod sp. zn. Sžf/107/2014, 5Sžh/2/2016, 5To/13/2020 a 1Obdo/72/2020, resp. aj z vecí ÚS SR sp. zn. I. ÚS 242/2007), že nižšie súdy vo svojich rozhodnutiach neposkytli také odôvodnenie nimi prijatých záverov, ktoré by jasne a zrozumiteľne dalo odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Namietala, že nižšie súdy sa vo svojich rozhodnutiach absolútne nevysporiadali so skutočnosťou, že ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného, ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). S odkazom na obsah spisu argumentovala, že mala predschválený úver a podpísanú zmluvu o budúcej zmluve k bytu a poukázala aj na vyjadrenie vlastníkov bytu ako predávajúcich, že s predajom bytu dovolateľke ráтали na 100 % a ak by nedošlo k zablokovaniu jej účtov, kúpnu zmluvu na byt by s ňou uzavreli. V konaní preukázala, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu bol zablokovaný celý jej majetok (nehnutelnosti, ale aj bankové účty) a mala zákaz s ním nakladať. Nerozumie preto, ako nižšie súdy dospeli k záveru, že jej tvrdenia o nemožnosti (v dôsledku exekúcie) platiť odvody a nutnosti fungovať len na základe hotovostných platieb, ako aj o tom, že predĺženie prerušenia podnikania v takej situácii bolo jej jedinou možnosťou, sú hypotetické. Zdôraznila, že podnikala ako SZČO, (ktorá ručí celým svojím majetkom), nie v postavení obchodnej spoločnosti a po blokácii jej majetku, ktorá trvala cca 1 rok a 7 mesiacov, nedisponovala žiadnym iným oddeleným majetkom, ktorý by mohla použiť na svoje podnikanie. Dovolateľka preto namieta, že nesprávnym procesným postupom súdu, ktorým jej bolo znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, bolo nevypravenie riadnym odôvodnením ako rozsudku odvolacieho súdu, tak aj súdu prvej inštancie.

7. Podľa názoru dovolateľky sa potom odvolací súd napádaným rozsudkom tiež odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) pri riešení právnych otázok obsiahnutých v rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukazovala už v odvolacom konaní. Konkrétne ide o uznesenie z 12. decembra 2009 sp. zn. 4MCdo/23/2008, podľa ktorého „...Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Nestačí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému došlo práve v dôsledku konania škodcu ... je nevyhnutné, aby tento predpoklad (zodpovednosti za škodu) bol splnený najneskôr v dobe, kedy súd o nároku na náhradu škody rozhodne...“, (v ktorej súvislosti poukázať treba aj na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu i ÚS SR uvedené v dovolaní); ako aj ďalšie uznesenie z 31. júla 2017 sp. zn. 5MCdo/5/2015, podľa ktorého „...V prípade ušlého zisku nie je možné preukázať jeho reálnu existenciu, ale musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t. j. dokazuje sa pravdepodobnosť dosiahnutia ušlého zisku u poškodeného v danom čase a podľa miery dokázanej pravdepodobnosti je potom možné urobiť záver o tom, či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym...“ (i v tomto prípade poukazujúc na ďalšie v dovolaní uvádzané rozhodnutia). Dovolateľka namietala, že aj keď nižšie súdy formálne vo svojich rozhodnutiach prevzali argumentáciu najvyššieho súdu, touto sa v skutočnosti neriadili, čo vo výsledku viedlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Zotrvávala na tom, že nebyť nesprávneho úradného postupu, mohla by pri pravidelnom behu vecí ďalej podnikať, nadobudla by aj byt a tento by mohla prenajímať, (keďže mala podpísanú úverovú zmluvu, dodatok k nej aj zmluvu o budúcej zmluve). Podľa dovolateľky je nepochybné, že rokovania ohľadne kúpy bytu dospeli do takej fázy, že jedinou a výlučnou príčinou neuzavretia kúpnej zmluvy bolo začatie exekučného konania na jej majetok a aj podľa uznesenia najvyššieho súdu z 28. februára 2023 sp. zn. 9Cdo/48/2022 by bolo na preukázanie vzniku škody dostatočné, ak by existovala už len zmluva o budúcej zmluve, (ktorej následné splnenie v podobe kúpnej zmluvy by bolo zamedzené exekučným konaním). Všetky ňou uplatnené nároky vyčísliť a potvrdiť v predloženom znaleckom posudku, pričom podľa jej názoru súdna prax nevyžaduje nepochybnú istotu, že by vlastník byt skutočne a za konkrétnu výšku nájmu aj prenajal, ale je (k ušlému zisku) postačujúce odborné vyjadrenie / znalecký posudok, pričom nie je vylúčené, že v podmienkach trhu by sa byt prenajal za menej, alebo aj za viac, alebo že by ho vlastník neprenajal vôbec.

8. Podľa názoru dovolateľky napokon rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo aj od vyriešenia právnej

otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP potom vidí v nezodpovedaní a potrebe zodpovedania nasledovných otázok:

a/ Predstavuje v konaní o náhradu škody vo forme ušlého zisku pravidelný beh vecí očakávanie nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v situácii, ak dôjde k uzatvoreniu zmluvy o budúcej zmluve s budúcim predávajúcim, ktorej predmetom je budúci prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a súčasne zmluvy (napr. s bankou), ktorej účelom je zabezpečenie finančných prostriedkov na nadobudnutie predmetnej nehnuteľnosti?

b/ Predstavuje v konaní o náhradu škody vo forme ušlého zisku pravidelný beh vecí očakávanie zisku z podnikania, ktoré bolo zo strany podnikateľa prerušené, (alebo v ktorom podnikateľ predĺžil prerušenie jeho podnikania) po tom, ako bolo v exekučnom konaní vedenom voči podnikateľovi vydané upovedomenie o začatí exekúcie, v ktorom podnikateľovi bolo zároveň zakázané nakladať s majetkom?

Na odôvodnenie prípustnosti dovolania v tejto časti dovolateľka tiež uviedla, že už v odvolaní poukázala na súdne rozhodnutia, v ktorých odvolacie súdy posudzovali vznik škody v prípade zmarenia predaja (kúpy) nehnuteľnosti z dôvodu existencie exekučného konania (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2021 sp. zn. 22Co/43/2020 a odvolacieho súdu z jej vecí z 26. júna 2017 sp. zn. 6Co/80/2015), pričom v uvádzaných prípadoch súdy priznali nárok na ušlý zisk v prípade nezrealizovania predaja nehnuteľnosti. Podľa jej názoru sú závery týchto rozhodnutí aplikovateľné aj na prejednávajúcu vec a v nej uplatnené nároky. Znovu poukazujúc na uznesenie vo veci sp. zn. 9Cdo/48/2022 namietala, že rokovania ohľadne kúpy bytu dospeli do takej fázy, že jedinou a výlučnou príčinou jej neuzavretia bolo začatie exekučného konania na majetok dovolateľky. Práve pojem „pravidelný beh vecí“ je podľa žalobkyne základom zodpovednosti za škodu v prípade ušlého zisku (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení). I keď najvyšší súd v ostatnom uvádzanom uznesení okrajovo načrtnol, čo je možné považovať za pravidelný beh vecí, dovolateľka má za to, že aj pre ďalšiu súdnu prax je nevyhnutné, aby k uvedenej otázke poskytol výslovne svoj právny názor, a to ako vo vzťahu k otázke náhrady škody v prípade zmarenej kúpy nehnuteľnosti a jej prenájmu, tak aj v prípade náhrady škody z dôvodu prerušenia činnosti SZČO. Pre úplnosť sa žiada uviesť, že aj v súvislosti s tu nastolenými právnymi otázkami dovolateľka uplatnila tiež dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, ten tu však bližšie nešpecifikovala.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení podania dovolania v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) na oprávnenou osobou, teda stranou, v ktorej neprospech (z procesného hľadiska) boli vydané napádané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424), a to za splnenia tiež podmienok spisania dovolania a zastúpenia dovolateľa v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP v spojení s čl. I § 12 a nasl. zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene živnostenského zákona v znení neskorších zmien a doplnení) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) skúmal najskôr, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, a to z nasledovných dôvodov:

Všeobecne

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Zmieňované právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane konania dovolacieho (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010 či III. ÚS 550/2012).

12. Aby dovolanie vyvolalo ním zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum (teda dovolanie vecne prejednať a zaujať aj stanovisko k otázkam dovolaním kladeným - t. j. vyjadriť sa k existencii namietanej vady tzv. zmätočnosti a / alebo k právnemu

posúdeniu veci odvolacím súdom, resp. - spravidla pri totožnosti argumentácie - aj oboma nižšími súdmi), musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a splňalo zákonom vyžadované náležitosti (§ 428 a § 127 CSP) vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom s alternatívou vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa samotného dovolateľa, ktorý je fyzickou osobou, kedy sa zastúpenie advokátom nevyžaduje (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené všetky (kumulatívne). Nesplnenie čo i len jednej z nich má za následok odmietnutie dovolania (§ 447 CSP).

13. Súčasťou už dostatočne ustálenej judikatúry najvyššieho súdu je (o. i.) tiež záver o možnej kumulácii dôvodov prípustnosti dovolania a dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj 1VCdo/1/2018) a pokiaľ o takýto prípad (vyvodzovania prípustnosti dovolania ako z tzv. zmätočnosti, tak i z nesprávneho právneho posúdenia veci) šlo aj v tentoraz prejednávanej veci, namieste bolo skúmanie prípustnosti dovolania z pohľadu existencie oboch dovolaním tvrdených dôvodov, tu však v súlade s logikou procesnej úpravy podľa chronológie danej štruktúrou zákona, ktorého sú súčasťou.

K dôvodu prípustnosti dovolania
a dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolaním namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (svojou procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a b/ miera (intenzita) takéhoto zásahu súdu, ktorej výsledkom je porušenie (nerešpektovanie) práva strany sporu na spravodlivý proces.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal ňou predkladaný výklad všeobecne záväzných predpisov a riadil sa ním, rovnako ako ani právo na rozhodnutie v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie síce vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor), znemožňujúca strane sporu (v mimosporovom konaní naďalej účastníkovi) realizáciu jej (jeho) procesných oprávnení a mariaca možnosti aktívnej účasti toho, o kom je reč, na konaní.

18. Na to, aby mohlo dôjsť ku konštatovaniu zaťaženia konania pred súdom vadou v podobe porušenia nesprávnym procesným postupom súdu práva strany sporu na spravodlivý proces, musí byť daná jednak príčinná súvislosť medzi nesprávnym procesným postupom súdu a upretím strane sporu

niektorého z jej prináležiacich procesných práv, okrem toho tu však musí byť aj zákonom predpokladaná intenzita zásahu do práv, odôvodňujúca záver, že nebyť takého zásahu, strane sporu by sa dostalo možnosti uplatniť tie argumenty alebo námietky, ktoré pre nenáležitý postup odvolacieho súdu (prípadne aj súdu prvej inštancie) museli byť uplatnené až dovolaním.

19. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti pre nedostatok odôvodnenia (nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu) je žiadúce uviesť, že skoršia čiastočne rozdielna a až neskôr ešte v podmienkach skoršej úpravy procesného práva (OSP, t. j. Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb., platného a účinného do 30. júna 2016 vrátane) zjednotená rozhodovacia prax najvyššieho súdu dospela k záveru, že pojem „procesný postup“ principiálne nemožno vykladať extenzívne - jeho vzťahovaním i na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu (tu porovnaj najmä stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. zmätočnosťnú vadu, skôr tvoriacu súčasť § 237 ods. 1 písm. f) OSP len výnimočne).

20. Hoci názory na použiteľnosť práve spomenutého stanoviska aj po nadobudnutí účinnosti CSP sa rôznia, tým, čo by sporným byť nemalo, je to, že aj v režime § 420 písm. f) CSP treba za porušujúce právo na spravodlivý proces považovať len ojedinelé (extrémne) prípady, ktoré majú znaky relevantné i podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva - o aký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“, resp. ak odôvodnenie rozhodnutia obsahuje výkladom neodstrániteľné rozpory (protirečivosti).

21. Podľa názoru dovolacieho súdu však v prejednávanej veci dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu (ako primárny predmet dovolacieho prieskumu a zároveň obrazná vstupná brána k prípadnému prieskumu tiež ním potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie) tieto znaky nevykazuje, nakoľko uvádza skutkový stav, považovaný odvolacím súdom za rozhodujúci, stanoviská strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania aj posúdenie veci z pohľadu rozhodných ustanovení procesného i hmotného práva, z ktorých boli vyvedené právne názory vysvetlené v odôvodnení. Platí pritom, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (o aký prípad šlo aj v tejto konkrétnej veci), stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Sú tu síce tiež povinnosti vysporiadať sa a/ s podstatnými tvrdeniami uvedenými na súde prvej inštancie (za podmienky, že sa s nimi súd, ktorého rozhodnutie sa preskúmava v odvolacom konaní) a b/ s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP), uspokojivosť spôsobu splnenia týchto povinností však bude vždy vecou konkrétneho prípadu a inak aj toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie odvolaciemu súdu v tomto smere ponechá, (keď tu inak platí matematické pravidlo nepriamej úmery, teda že čím je ucelenejšie a kompaktnéjšie zdôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdom prvej inštancie, tým je menšia príležitosť odvolacieho súdu dodať na podporu správnosti rozhodnutia niečo naozaj relevantné, čo ešte neodznelo). Z pohľadu konzistencie argumentácie treba pritom za postupy spôsobilé viesť k zaťaženiu výsledku konania pred odvolacím súdom aj tu vytýkanou procesnou vadou považovať len tie doplnenia argumentácie, ktorými sa môže argumentácia odvolacieho súdu buď dostať do stretu s argumentáciou súdu prvej inštancie alebo naopak sa stať prekvapivou (pre primárne založenie rozhodnutia odvolacieho súdu na tom, čo v priebehu skoršieho konania akcentované a možbyť ani predmetom sporu nebolo a na čo sa takto len ťažko - pokiaľ vôbec - strana sporu mohla argumentačne pripraviť).

22. O žiadne z takýchto vybočení ale v tejto konkrétnej veci nešlo, ak navyše na zreteli treba mať i to, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o

odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

23. V posudzovanom prípade teda obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Za takú vadu pritom nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len, že ho neodôvodnil objektívne zrozumiteľne aj uspokojivo. O taký prípad tu však nešlo, keď napádaný rozsudok odvolacieho súdu je riadne odôvodnený vo vzťahu ku všetkým podstatným skutočnostiam, ktoré tvorili základ rozhodnutia i s odkazmi na relevantné závery z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu aj ÚS SR, na ktorú sa v odôvodnení poukazuje (4MCdo/23/2008, 4Cdo/319/2008, 5Cdo/195/2015 a I. ÚS 47/2018). Vo vzťahu k rozsahu potrebnej argumentácie v odvolacom konaní sa pritom žiada poznamenať, že tým jediným, čo malo význam a čo by mohlo predurčiť záver o chýbajúcej či nedostatočnej reakcii (odvolacieho súdu) na námietky neskoršej dovolateľky, bola oponentúra proti záveru súdu prvej inštancie o nepreukázaní (priamej) príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, (ktorá tu reálne, t. j. z pohľadu spôsobilosti odvolacej argumentácie priniesť nový pohľad na problém i s nutnosťou na to reagovať nebola a z toho logicky musela vyplývať aj neexistencia povinnosti reagovať, ak nebolo na čo).

24. Z už uvedeného tak musí byť zrejmé, že dovolateľka zaťaženie rozsudku odvolacieho súdu ňou uplatnenou vadou tzv. zmätočnosti vytýkala neopodstatnene a ak pri dovolaniach podľa § 420 CSP (bez ohľadu na písmeno) otázky prípustnosti dovolania a jeho dôvodnosti predstavujú tzv. spojené nádoby, dovolanie z tohto dôvodu bolo neprípustným aj nedôvodným zároveň.

K dôvodom prípustnosti dovolania

a dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a)), resp. ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b)).

26. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a podľa odseku 2 tu spomínaného ustanovenia sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

27. V časti vyvodzovania prípustnosti dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), resp. i b) CSP sa javí potrebné podotknúť, že z pohľadu posudzovania prípustnosti dovolania jednotiacim prvkom pre všetky dovolania podávané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, (či už pre tvrdený odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa písmena a), pre doterajšie neriešenie problému dovolacím súdom podľa písmena b) alebo pre stav rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu podľa písmena c)) je to, že u otázky riešenej podľa dovolateľa odvolacím súdom nesprávne musí ísť o otázku právnu (questio iuris), teda nie o otázku skutkovú (questio facti) a zároveň otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (teda takú, od ktorej konkrétneho zodpovedania závisel spôsob rozhodnutia o odvolaní, kým pri poskytnutí odpovede opačnej by bol očakávateľným aj úplne iný výsledok odvolacieho konania). Otázka musí byť formulovaná (už v dovolaní) buď celkom jasne, alebo prinajmenšom spôsobom, ktorý umožňuje z obsahu podania vyvodiť jej podstatu bez rizika omylu (dovolacieho súdu) o tom, čo presne mal dovolateľ na mysli a to tak, aby aj poskytnutá odpoveď mala judikatórny presah a predstavovala formuláciu zovšeobecňujúceho pravidla pre všetky obdobné situácie, (čo z podstaty veci vylučuje zakomponovanie do znenia otázky takých špecifik, resp. premenných, ktoré sú vlastné práve a len v konkrétnej veci a v iných veciach môžu vykazovať odchýlky, pre ktoré aj skoncipované pravidlo nemusí byť použiteľným). Už uvedené vylučuje

z prieskumu správnosti na základe dovolaní pre nesprávne právne posúdenie vecí aj také právne otázky, ktoré majú len akademický charakter (teda ich vyriešenie nie je spôsobilé samo osebe ovplyvniť výsledok sporu) a rovnako tiež otázky, ktoré nereprezentujú dostatočne komplexné posúdenie problému v tom smere, že napádané rozhodnutie nezáviselo výlučne na ich vyriešení, ale aj na vyriešení iných otázok či prinajmenšom jednej takejto inej otázky, (ktoré, resp. ktorá ale predmetom dovolacieho prieskumu urobené neboli /-a/).

28. Pri riadení sa tiež týmito úvahami aj časť dovolania venovanú namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu vecí odvolacím súdom bolo treba rozčleniť na otázky týkajúce sa definícií ušlého zisku, vo vzťahu ku ktorým sa tvrdil odklon a otázku, čo považovať za pravidelný beh vecí, kde sa naopak tvrdil stav doterajšieho neriešenia otázky (resp. pri záujme na čo najväčšej presnosti jej neriešenia úplne a do všetkých dôsledkov). Bez ohľadu na to, že v prvom prípade sa odklon tvrdil nedôvodne, keď napádaný rozsudok vychádzal práve z tej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, na ktorú poukazovala žalobkyňa (tu rozumej 4MCdo/23/2008), ani analýzou ďalšieho v tejto časti uvádzaného rozhodnutia (5MCdo/5/2015) nešlo na tvrdený odklon usúdiť (pričom tu ani dovolateľka konkrétne netvrdila, v čom presne sa mal odvolací súd od záverov z rozhodnutí ňou uvádzaných odkloniť) a problémom sa tu javí skôr (ne)porozumenie záverom z takých rozhodnutí zo strany žalobkyne; totiž tým, čo meritórnemu dovolaciemu prieskumu bránilo, bola práve akademická povaha všetkých nastolených otázok (ako tých, vo vzťahu ku ktorým sa tvrdil odklon, tak aj tých, kde mala prípustnosť dovolania vyplývať naopak z potreby zacelenia bieleho miesta na obraznej mape judikatúry).

29. Takto bolo treba na otázky formulované dovolaním nazerať preto, že otázka, čo predstavuje (má predstavovať) ušlý zisk (či už z podnikateľskej činnosti alebo z očakávaných výnosov pri správe nehnuteľného majetku poškodeného) pri akejkolvek do úvahy prichádzajúcej odpovedi na ňu nemohla privodiť pre dovolateľku priaznivejšie rozhodnutie (v ktorejkoľvek inštancii), ak z pohľadu argumentácie oboch nižších súdov v prejednávanej veci nosným záverom nebolo nepreukázanie škody (ani prípadné polemiky na tému, či tá preukazovaná žalobkyňou bola viac alebo menej či dokonca celkom hypotetickou), ale iného predpokladu zodpovednosti za škodu v podobe priamej (bezprostrednej) príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci a škodou, (voči ktorému záveru nižších súdov však dovolateľka adresne nebrojila). Podobne potom rozsudok odvolacieho súdu v neprospech žalobkyne (a pred ním tiež ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zakladajúci rovnaký výsledok sporu) nezávisel od vyriešenia právnej otázky, či v konaní o náhradu škody vo forme ušlého zisku predstavuje pravidelný beh vecí očakávanie nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nakoľko ani prípadná kladná odpoveď na takúto otázku by nebola tým, čo by viedlo k záveru o nesprávnosti rozhodnutí nižších súdov, ale šlo by tu nanajvyš o prvý krok na ceste k zodpovedaniu inej (tu nepoloženej a v tomto prípade naozaj významnej) otázky, či pravidelný beh vecí predstavuje (aj) očakávanie príjmu z prenájmu, resp. predaja nehnuteľnosti, ktorú žalobkyňa mala v pláne nadobudnúť. Napokon tu nešlo usudzovať ani na stav závislosti rozsudku odvolacieho súdu od vyriešenia druhej právnej otázky nastolenej dovolaním a týkajúcej sa pravidelného behu vecí, nakoľko tu sa alternatívnym formulovaním otázky a praktickým položením znamienka rovnosti medzi prvotné prerušenie podnikateľskej činnosti žalobkyne z jej vlastnej vôle predtým, než došlo k nesprávnemu postupu pri exekúcii a následné predĺženie takéhoto prerušenia potom, čo sa tak stalo, nielen stieral rozdiel medzi jedným a druhým, ale sa opäť malo zastrieť tiež správne uchopenie problému príčinnej súvislosti, (ktorá podľa náležite stabilizovanej judikatúry súdov - najvyšší nevynímajúc - má byť priama, nepretrhnutá a bezprostredná tak, že bez nesprávneho postupu by k škode neprišlo a existenciu takýchto atribútov v prejednávanej veci vylučovalo, že v nej bolo celkom nepochybne preukázané nielen prerušenie podnikania žalobkyne ešte pred dorúčením jej upovedomenia o začatí exekúcie na základe jej vlastnej žiadosti, ale aj opätovné prerušenie, čiže predĺženie toho pôvodného znovu na základe žiadosti žalobkyne, t. j. nie ako priamy dôsledok exekučného konania).

30. Dovolaciemu súdu preto za opísaného stavu vecí neostávalo iné, než s dovolaním žalobkyne ako s celkom naložiť podľa § 447 písm. c) CSP spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto uznesenia.

31. Rozhodnutie o náhrade trov dovolacieho konania odvolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta

druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.